

Nevrofibromatose type 1

Kognisjon og læring i barnehage og skole

Livø Nyhus
lin@frambu
Spesialpedagog
Frambu

Mange forhold som kan påvirke læring

Grunnleggende behov: søvn, ernæring, helse/velvære, energi, epilepsi

Sanser: syn, hørsel, overfølsomhet for inntrykk

Kommunikasjon: uttalevansker, språkvansker

Psykisk helse – trivsel, deltagelse, sosialt samvær

Hva sier barn og ungdom på Frambu om å ha NF1?

Vanskelig å huske

Vanskelig å konsentrere seg

Blir fort sint

Blir fort sliten

Vondt i magen

Vanskelig å skrive

Vanskelig å spille fotball og hoppe tau

NF1 i førskolealder:

Kan ha forsinket utvikling

- språk og artikulasjon
 - motorikk
 - sosial samhandling
-

NF1 i skolealder:

- Lærevansker
 - Generelle lærevansker
 - Spesifikke lærevansker med språk, lesing, skriving og/eller matematikk.
 - Vansker med det sosiale samspillet
 - Beskives som umodne
-

Tiltak

- Ikke vent og se.

Tiltak tidlig kan forebygge vansker seinere.

- Det som er bra for barn med NF1 er bra for andre barn også
 - Samarbeid med hjemmet og barnet selv
 - Medvirkning
 - Aktuelle samarbeidspartnere kan være PPT,
Statped, BUP, habiliteringstjenesten, fysioterapeut, ergoterapeut, lege.....
-

For å kunne tilrettelegge opplæringen

Linn

Økt trøttbarhet og varierende dagsform

Kartlegge:

- Hva gjør barnet slitent?
- Hva er hvile?

Energiøkonomisering:

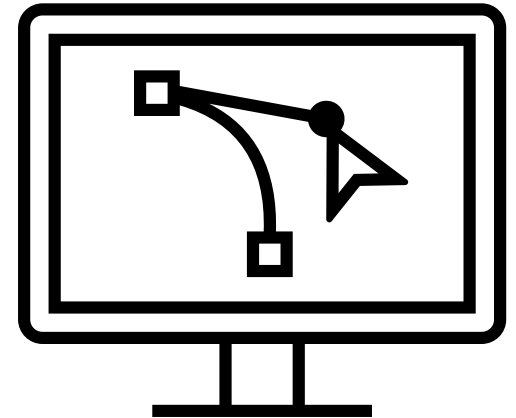
- Prioriteringer
- Redusere belastning av ulike aktiviteter.
- Pauser
- Lekser
- Overskudd til fritid

			
	Medisin	Skole	Medisin
Terapeut			Terapeut
Fysio- terapeut	Sosiolog		Sosiolog
	Trening	Ungdoms- klubb	Trening
			Leggetid
		1.000etid	

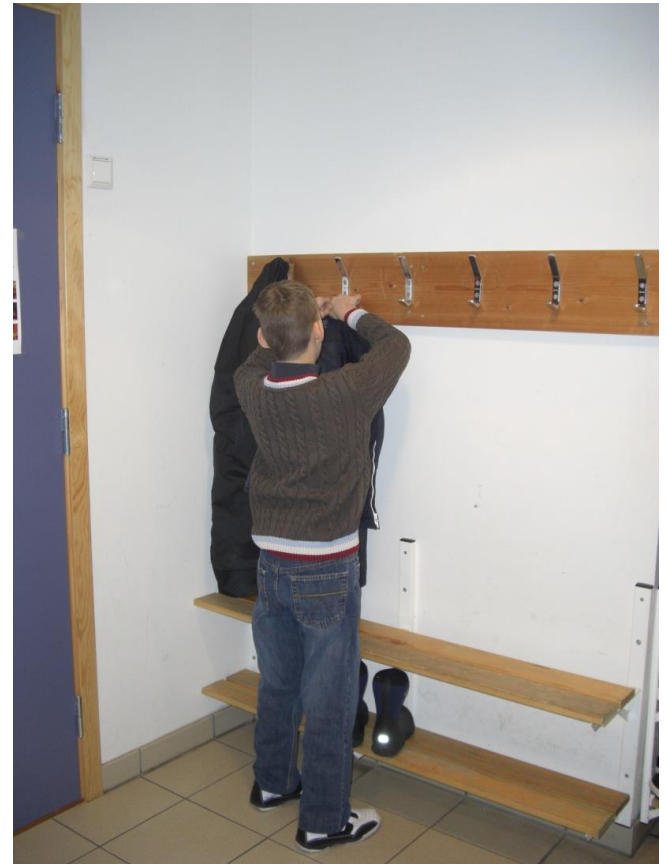
Tenk 24-timers barnet!

Hjelp til å strukturere visuell informasjon

-
- Sentralt i matematikk
 - Fysisk aktivitet
 - For å finne fram
-
- Vis med konkrete – gjøre erfaringer
 - Gi forklaringer med praktiske eksempler
 - Huskereglene
 - Redusere visuell støy

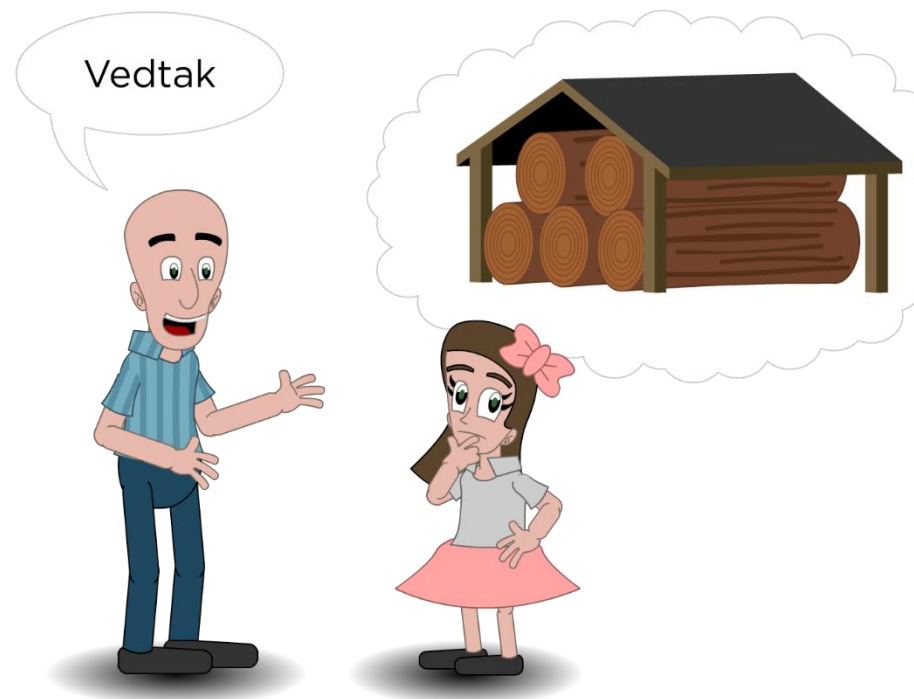
Språk og tale

- Artikulasjonsvansker
- Stemme og resonans
- Forsinket språkutvikling
 - Gjelder både forståelse og å uttrykke seg
 - Utviklingsmessige språkvansker
- Språk- en relativ styrke

Språk og tale

- Kartlegge
- Logoped
- Korrekt ekko
- Forsikre oss om at barnet forstår
- Gi en beskjed om gangen
- Benevne gjenstander, aktiviteter
- og læringsprosesser
- Forklare sentrale begreper
- <https://sprakloyper.uis.no/>
- [Språk og tale | statped.no](https://statped.no)

Reguleringsvansker (eksekutive vansker)

Rutiner og forutsigbarhet

- struktur og oversikt

Alltid en plan

- Dagsplan
- Arbeidsplan
- Plan for vanskelige situasjoner

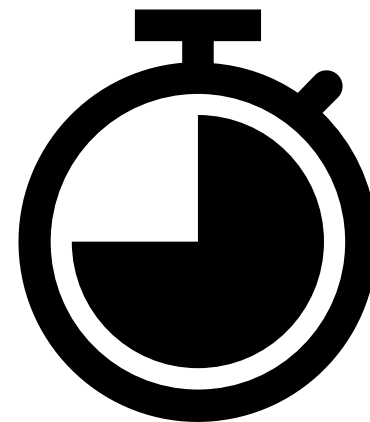
En ting av gangen

- Beskjeder
- Del opp oppgaver

Reguleringsvansker (eksekutive vansker

- Mer støtte
 - tettere oppfølging
- Skriftlige beskjeder
- Kognitive hjelpemidler
 - Påminnelser
 - Tid
- Realistiske krav
 - Øve på overkommelige oppgaver

Å gjøre i praksis

- Noen lærer mest effektivt ved å gjøre i praksis
- Knytte språket til det du gjør i praksis
- Teori uten en praktisk sammenheng gir ofte en dårlig forståelse
- Det er viktig å forstå nytteverdien av det du skal lære

Deltagelse og sosial kompetanse

- Kartlegge sosial fungering
- Trenger gode rollemodeller og voksenstøtte
- Øve på å kjenne igjen egne og andres følelser
- Øve på nøkkelferdigheter
- «Trene» på ulike situasjoner
- Lage enkle samværsregler
- [Sosiale historier og tegneseriesamtaler | statped.no](http://statped.no)

Legge tilrette for
deltagelse – tilpasse
læringsmiljøet

Forståelse og aksept

Tryggheten ved at de voksne vet og aksepterer

Fast kontaktperson og faste kontaktpunkter

Skape rom barnet kan uttrykke egne behov og tanker

Avtaler og signaler mellom lærer og elev ved behov for pauser el

Jevnlig dialog om tiltak, tilpasninger, skolearbeid og trivsel

III. B.M Stuestøl, Frambu

Hva gjør det lettere å ha NF1?

- Bli møtt med realistiske krav og positive forventninger
- Struktur og forutsigbarhet
- Organisering av dagen
- Mulighet for pauser og ro
- Tettere oppfølging - trygghet
- Øve på sosiale ferdigheter
- Lære gjennom å gjøre i praksis
- Lytt til barnet og de foresatte

Ressursside